

กล่าวหาญ เด็ดเดี่ยว สมณะ ซื่อตรงและขยันขันแข็ง

ย

ราชัน กาญจนะวณิช

ย

ย ย ในช่วงเวลา 25 ปีที่ผมทำงานกับบริษัทอังกฤษหลายบริษัทที่ได้เข้ามาดำเนินการอยู่ในจังหวัดภูเก็ตนั้น
ได้มีโอกาสรู้จักชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และในบรรดาชาวต่างประเทศเหล่านี้ก็มีหลายคนที่มีชีวิตที่เด่นและน่าสนใจ

ย ย ชาวต่างประเทศคนแรกที่ผมรู้จักดี ก็คือ นายวอเรนย เจ. พาร์สันส์ (WARREN J. PARSONS) ย ชาวออสเตรเลียที่ได้ชักชวนให้ผมไปทำงานที่ภูเก็ต
เขาเริ่มต้นวิชาชีพด้วยการฝึกหัดงานตามโรงงานในออสเตรเลีย และเข้ามายังประเทศไทยหลังเปลี่ยนแปลงปกครองย เมื่อปี พ.ศ. 2475
โดยการเข้ามาทำงานหน้าที่เป็นหัวหน้ากะบนเรือขุดของบริษัทระยอง ทินย โนโลอาบิลิตี้ ที่จังหวัดภูเก็ต และย้ายมาทำงานในบริษัททุ่งคาฮาเบอร์ย ทินเดรคิงย
ลิมิตเต็ดย เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2479 -80ย เมื่อกลุ่มบริษัทลอนดอน ทิน

คอร์ปอเรชั่นของอังกฤษได้เข้ามาซื้อบริษัทเหมืองแร่ดีบุกหลายสิบบริษัทที่มีเหมืองอยู่ในประเทศมาเลเซียและประเทศไทย
ด้วยความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว กล่าวหาญ เด็ดขาดและความสามารถในการพูดจาภาษาไทย มลายูและจีนฮกเกี้ยนย วอเรนย พาร์สันส์ย
จึงก้าวหน้าในอาชีพย จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการเหมืองและผู้จัดการเขตตามลำดับย เมื่อเกิดสงครามในยุโรปย ในปี พ.ศ. 2482ย
และมีท่าทีว่าญี่ปุ่นจะเข้าร่วมสงครามกับฝ่ายอักษะย นายวอเรนย พาร์สันส์จึงได้รับการชักชวนจากรัฐบาลอังกฤษย ให้ร่วมมือในการต่อต้านญี่ปุ่นย
ซึ่งเป็นที่คาดหมายว่าจะยตราทัพเข้ามาในประเทศไทย เพื่อบุกโจมตีมาลายาและสิงคโปร์ของอังกฤษย นายวอเรนย พาร์สันส์ย เคยเล่าให้ฟังว่า
ได้เคยนำเรือยนต์ออกไปรับอาวุธและเครื่องมือสื่อสารจากเรือรบอังกฤษย เพื่อนำมาเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับญี่ปุ่นย ในการนำเรือออกไปในกิจการพิเศษเช่นนี้ย
นายวอเรนย พาร์สันส์ไว้วางใจและออกไปกับขุนเลิศโคคารักษ์แต่ผู้เดียว

ย

ย ย เมื่อกองทัพญี่ปุ่นยกพลเข้าประเทศไทยในวันที่ 8ย ธันวาคมย พ.ศ. 2484ย นายวอเรนย พาร์สันส์พร้อมกับวิศวกรชาวอังกฤษและออสเตรเลียจากเหมืองแร่ต่าง
ๆ ในจังหวัดภูเก็ตและพังงาย

จึงสามารถเขาคมนามบินไม้ขาวที่จังหวัดภูเก็ตเพื่อเตรียมต้อนรับเครื่องบินอังกฤษที่จะบินมาช่วยเหลือตามแผนการที่กำหนดไว้เดิยย
แต่อาศัยเหตุที่ทางกองทัพอังกฤษในมาลายามีกำลังจำกัดไม่เพียงพอที่จะส่งเครื่องบินมายังภูเก็ตได้ย
จึงจำเป็นต้องใช้เรืออพยพชาวเรือจักรภพอังกฤษหนีญี่ปุ่นออกไปยังมาลายาย

ย ย ต่อมานายวอเรนย พาร์สันส์ได้รับงานสงครามกับกองพัน โ ซินดิดโ ย ภายใต้ นายพลออดย วินเกตย (ORDEย CHARLESย WINGATE)ย
ในการรั้งความกองทัพญี่ปุ่นหลังแนวรบพม่าย และมีศเป็นนายพันไทย และได้เข้าขับไล่ญี่ปุ่นออกจากพม่าในกองทัพของจอมพลเซอร์ย วิลเลียมย สลิมย (F.M.SIR
W. J. SLIM)ย หลังสงครามได้กลับมาบูรณะเหมืองแร่ดีบุกในประเทศไทยและได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองกงสุลอังกฤษประจำจังหวัดภูเก็ตย นายวอเรนย พาร์สันส์ย
ใช้วิธีจัดการแบบทหารและนาน ๆ ครั้งก็พาวิศวกรไปฝึกหัดในป่าแบบทหารกองพัน โ ซินดิดโ ย ซึ่งพนักงานอาวุโสบางคนไม่เห็นสนุกด้วย

ย ย นายวอเรนย พาร์สันส์ย เป็นผู้ที่รักภูเก็ตและประเทศไทย ในสมัยหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาย ไทยต้องจ่ายค่าชดเชยตามสัญญาสมบูรณแบบย
ให้แก่ชนชาติเครือจักรภพอังกฤษย เพราะไทยได้ประกาศสงครามร่วมมือกับญี่ปุ่นย นายวอเรนย พาร์สันส์ย เป็นชาวเครือจักรภพคนเดียวที่เห็นใจประเทศไทย
และไม่ยื่นคำเรียกร้องค่าเสียหายส่วนด้วย เพราะถือว่าสงครามที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เกิดจากความผิดของประเทศไทย

ย ย นายวอเรนย พาร์สันส์ย ย้ายจากภูเก็ตไปอยู่กัวลาลัมเปอร์ในประเทศมาเลเซีย ในปี พ.ศ. 2500ย และอีกไม่กี่ปีต่อมาก็เลิกทำงานเหมืองแร่ย
กลับไปทำไร่ที่เมืองเจมย บรูด ในรัฐวิคตอเรียย ในประเทศออสเตรเลียย เมื่อมีข่าวภูเก็ตไปเยี่ยมย นายวอเรนย พาร์สันส์ย ก็จะยกห้องนอนให้พักย
ส่วนตัวเองและภรรยากลับไปนอนในครัวย เป็นการแสดงน้ำใจเผื่ออย่างจริงใจต่อมิตรเก่าๆ จากภูเก็ต

ย

ย

ย ย นอกจากชาวออสเตรเลียที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีชาวอังกฤษอีกหลายคนที่มีชีวิตที่น่าสนใจ และบางคนก็เป็นแบบอย่างที่ดีด้วย
ชาวอังกฤษผู้หนึ่งที่มีชีวิตที่น่าสนใจก็คือ วินเซนทีย ลิช วิมส์ย (VINCENTย L.ย WEMYSS)ย วิคย วิมส์ย

เข้ามาทำงานเหมืองแร่ดีบุกในประเทศไทยตั้งแต่อายุได้ 18 ปี เพราะบิดาทำงานอยู่ในเหมืองแร่ดีบุกอยู่แล้ว วิคย วิมส์
เริ่มทำงานเรือขุดที่เหมืองลิซลของบริษัทรูทเธอร์ เบซินย ทินย เดอคยง ลิมิเตด ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและได้ย้ายมาอยู่ที่เหมืองนบปริงของบริษัททำมุนดิง
ทินย เดอคยง ลิมิเตดที่จังหวัดพังงาเมื่อเกิดสงครามญี่ปุ่นยกทัพเข้าประเทศไทย วิคย วิมส์ จึงมีโอกาสร่วมกับชาวอังกฤษต่าง ๆ
ที่สนามบินไม้ขาวในจังหวัดภูเก็ตก่อนที่จะต้องอพยพออกจากประเทศไทย เมื่อหนีไปมาลาया วิคย วิมส์
ได้เข้าประจำการในกองทัพอังกฤษในการต่อต้านญี่ปุ่น และต่อมาได้เข้ามาจับบทบาทสำคัญในหน่วย 316
ของอังกฤษที่ร่วมงานกับเสรีไทยด้วยการใช้เครื่องบินแคตาลินา (CATALINA) ซึ่งเป็นเครื่องบินน้ำสามารถลงทะเลในที่หลบซ่อนต่าง ๆ ได้ แม้แต่บุคคลสำคัญของ
เช่น คุณดิเรก ชัยนาม หลวงชาตินิกรบย และคุณถนงค์ คาร์มันต์ ก็เป็นเสรีไทยที่
วิค วิมส์ได้มีโอกาสพ้อออกจากประเทศไทยไปประชุมที่แคนดีในเกาะซีลอน

วิคย วิมส์ เคยเล่าให้ฟังว่าในการลักลอบพาเสรีไทยกลับเข้าประเทศไทยนั้นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ
มิให้เสรีไทยนำอาวุธหรือของใช้ที่ทำในอังกฤษกลับเข้ามาเพราะอาจเป็นหลักฐานพยานให้ข้าศึกทราบภายหลังได้ว่ามีกระดิดกระดวดระหว่างเสรีไทยกับกองทัพอง
กฤษ เมื่อสงครามเลิก เพราะญี่ปุ่นต้องยอมจำนนหลังจากที่เมืองฮิโรชิมาในประเทศญี่ปุ่นถูกเครื่องบินอเมริกันทิ้งระเบิดปรมาณูเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.
2488 วิคย วิมส์ ได้มาซ่อนตัวอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับสมาชิกขบวนการเสรีไทยแล้ว

หลังสงคราม วิคย วิมส์ ได้กลับเข้ามาทำงานเหมืองแร่ในบริษัทแองโกล โอ เรียนเตล ในประเทศมาลาया
และต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเป็นผู้จัดการเหมืองสาธาอนพิบูลย์ของบริษัททุงคาเบอร์ย ทินย เดอคยง ลิมิเตด ประมาณปี พ.ศ. 2500
จึงได้ย้ายมาอยู่ที่ภูเก็ตโดยรักษาการแทนผู้จัดการเขต ของบริษัทแองโกล โอ เรียนเตล จากประสบการณ์ในสงคราม วิคย วิมส์
มีเพียงคนไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งในตำแหน่งนายช่างและกองทัพอากาศ และชอบการเดินทางที่โลดโผน เช่น เดินทางด้วยรถยนต์เล็ก ๆ
จากภูเก็ตไประนองและกลับในระหว่างฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ครั้งหนึ่งผมเคยเดินทางกลับจากทุ่งสงกับ วิค วิมส์
แต่รถปิคอัพที่เราใช้ตกถนนรถคว่ำที่กระบี่ทับเขนย วิค วิมส์เอาไว้ว ต้องช่วยกันยกรถก่อนที่จะกลับภูเก็ตได้ ทั้ง ๆ ที่ วิคย วิมส์
ซึ่งโครงหักก็ยังคงทนทรามาได้ตลอดทาง วิคย วิมส์ ชอบทำงานกับคนไทย และพูดจาเรียบร้อยกับคนงานไทยแต่เมื่อเผชิญหน้ากับชาวอังกฤษด้วยกันแล้ว
วิคย วิมส์ ใช้ภาษาอังกฤษที่หนักล้นที่ผมไม่อาจแปลเขียนเป็นตัวอักษรได้ อย่างเบา ๆ ที่จำได้ ก็มักจะเตือนพนักงานว่าไม่มีใครที่หาคนแทนไม่ได้
แม้แต่พระเยซูก็ยังถูกมนุษย์ด้วยกันฆ่าทิ้งได้ วิคย วิมส์ ไม่ค่อยชอบทำงานทางด้านเอกสารแต่ชอบงานซ่อมเครื่องจักรและชอบลงมือเอง
จนบางครั้งนายเรือขุดต้องขอให้ วิคย วิมส์ กลับไปคอยที่บ้าน เพื่อปล่อยให้คนงานทำงานเองตามวิธีการของเขย ในปี พ.ศ. 2501
มีการจำกัดโควตาดีบุกขุด วิคย วิมส์ย้ายกลับไปอยู่มาเลเซีย แต่ก็มีหน้าที่มาตรวจงานในประเทศไทยเป็นประจำ เมื่ออายุครบ 55 ปีในปี พ.ศ. 2519
จึงได้กลับไปอยู่ในประเทศอังกฤษ ตลอดเวลาที่ วิคย วิมส์ ทำงานในประเทศไทย เขามีความเป็นห่วงอนาคตของประเทศไทยอยู่มาก
เมื่อเขาเห็นคนงานมาทูปสะพานที่สร้างมาได้ไม่กี่ปีตามทางหลวงสายโคกกลอย โ พังงาย เพื่อจะขยายถนน
เขาก็กลุ่มอกกลุ่มใจที่รัฐบาลไทยใช้เงินโดยไม่ระมัดระวัง

นอกจากนั้นก็ยังมีความที่มาตรวจงานที่ภูเก็ตเป็นประจำอีกคนหนึ่ง คือ เดวิทย มิทเชลลย (DAVID MITCHELL)
ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่จากบริษัทลอนดอนย ทินย เดวิทย มิทเชลลย เริ่มการศึกษาจากวิทยาลัย อีตัน
และแล้วมาด้วยคุณหญิงดิงตันย กล่าวว่าย อังกฤษรบชนะนโปเลียนที่วอเตอร์ลู ก็จากประสบการณ์ในสนามกีฬาที่อีตัน
มิทเชลลยเคร่งศาสนาจึงไม่มีชีวิตโลดโผนในสงครามโลกครั้งที่สอง แต่เป็นสุภาพบุรุษเต็มตัว
ทำหน้าที่เป็นวิศวกรตรวจงานอย่างมีประสิทธิภาพและการแองโกลเขาเริ่มงานที่ในจีเรียแล้วย้ายมาอยู่มาลาया
จนกระทั่งได้เลื่อนเป็นประธานกรรมการของบริษัทแองโกล โอ เรียนเตลในมาลาया และในที่สุดก็ได้เป็นประธานบริษัทลอนดอนย ทิน ในอังกฤษ
นิสัยที่นำสรรเสริญก็คือ การประหยัด สมถะ ซื่อตรง และขยันขันแข็ง นอกจากความเฉลียวฉลาดที่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

เดวิทย มิทเชลลย เคยมาช่วยผมร่างสัญญาฉบับบริษัทบางมวงย เพื่อเริ่มใช้เรือขุดทะเลเปิดที่ตะกั่วป่า และจะเก็บตัวเพื่ออ้างสัญญาอยู่ในห้องหนึ่งสี่ปาทัย
จนเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย แม้แต่ในการเดินทางในธุรกิจบริษัท มิทเชลลยก็พยายามแยกบัญชีเครื่องคิมส่วนตัวออกจากบัญชีบริษัทโดยละเอียด
ในการทำงานถึงแม้ตัดสินใจไปจนเป็นที่รู้กันทั่วไปแล้ว แต่ถ้าผู้ใดยังคับขี้ไชยหรือขี้บอยเหตุผลให้เห็นว่าไม่ควรจะทำตามที่ตัดสินใจไป
ก็ยินดีที่จะพิจารณาใหม่และฟังเหตุผลของพนักงานที่ต้องปฏิบัติในสนามย เดวิทย มิทเชลลยใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย
ชนบทในประเทศอังกฤษหลังจากที่บริษัทลอนดอนย ทินย ได้ขายหุ้นในบริษัทเหมืองแร่ต่าง ๆ ให้แก่รัฐบาลมาเลเซีย ก่อนที่ตลาดดีบุกจะล้มเหลวลง

นักศึกษาอังกฤษที่ได้รับทุนให้ศึกษาวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่จากบริษัทลอนดอนย ทินย อีกผู้หนึ่งก็คือ เดวิทย เดวิสซันย (DAVID DAVISON)
ซึ่งมีนิสัยคล้ายกับมิทเชลลย แต่เดวิสซันยได้ทำหน้าที่ในสงครามโลกครั้งที่สองอย่างโลดโผน คือเป็นนักบินทิ้งระเบิดอังกฤษที่เครื่องบินถูกยิงตกในยุโรป
และต้องตกเป็นเชลยศึกของกองทัพเยอรมันย แต่เดวิสซันยกับพวกก็พยายามขุดอุโมงค์หนีออกจากค่ายคุมขังเยอรมัน

ในการทำงาน ก็มีนิสัยประหยัด สมถะ ซื่อตรงและขยันขันแข็งเช่นเดียวกันย จนได้เลื่อนตำแหน่งเป็นประธานกรรมการของบริษัทแองโกล โอ เรียนเตล

ผมถือว่าโชคดีที่ได้ทำงานร่วมกับท่านที่กล่าวมานี้ เพราะความกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง การประหยัด สมถะ
ซื่อตรงและขยันขันแข็งเป็นเครื่องบังคับให้งานดำเนินไปอย่างรวดเร็วได้ผลและไม่ต้องกังวลเรื่องการเมืองย หรือการประจบประแจงดินใด ๆ
ทั้งสิ้นทำให้สามารถทำงานด้วยความสบายใจและด้วยเกียรติยศ
ถ้าโครงการใดจะมีผลตอบแทนสูงแต่ต้องให้สิ้นบนหรือความไม่เป็นธรรมต่อคู่สัญญาที่เข้าไปใกล้โครงการนั้น ๆ